

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO	6
SEZNAM TÉMAT	7
ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ POJMY	8
PŘEDMĚT A DEFINICE EKONOMIE	8
PRVOPOČÁTKY EKONOMICKÉHO CHOVÁNÍ	8
ČLENĚNÍ EKONOMIE	9
Makroekonomie	9
Mikroekonomie	10
ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ OTÁZKY A EKONOMICKÉ SYSTÉMY	11
Základní ekonomické otázky (problémy)	11
Ekonomické systémy	11
ÚVOD DO TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	13
POTŘEBY	13
VÝROBA A VÝROBNÍ PROCES	14
Z historie výroby	14
Výroba jako záměrná lidská činnost	15
Výrobní zdroje	15
ZBOŽÍ	16
PENÍZE	17
Prostá směna zboží	17
Komoditní peníze	17
Drahé kovy a mince	17
Funkce peněz	18
ZÁKLADNÍ PRVKY TRŽNÍHO MECHANISMU	18
ČLENĚNÍ TRHU	19
Dělení trhu z hlediska druhu a objemu množství	20
Členění trhu podle územního hlediska	20
Členění trhu z hlediska předmětu směny	20
TRH VÝROBKŮ A SLUŽEB	21
POPTÁVKA	21
Faktory působící na poptávku	22
NABÍDKA	22
Faktory působící na nabídku	23
VZÁJEMNÉ PŮSOBNÍ NABÍDKY A POPTÁVKY	23
Změny tržní rovnováhy	24
OSTATNÍ TRHY	25
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA TRHU VÝROBNÍCH FAKTORŮ	25
TRH PŮDY	26
TRH PRÁCE	26
Faktory ovlivňující trh práce	27
Nezaměstnanost a úřady práce	28
FINANČNÍ TRHY	28
Nabídka a poptávka na finančních trzích	28
Trhy finančního kapitálu	30
DOPROVODNÉ JEVY TRŽNÍHO MECHANISMU	31
NEDOKONALOSTI TRŽNÍHO MECHANISMU	31
Monopolizace trhu	31
Typy monopolního chování u podnikatelských subjektů	32
Další nedokonalosti tržního mechanismu	33
NEZAMĚSTNANOST	33
Typy nezaměstnanosti	34
Opatření pro snížení sociálních dopadů nezaměstnanosti	35
INFLACE	35
Formy inflace	36
Dopady inflace	37
ÚLOHA STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	38
STÁT NA STRANĚ NABÍDKY A POPTÁVKY	38
Stát jako kupující	38
Stát jako prodávající	38
STÁT JAKO ČINITEL VYTVÁŘEJÍCÍ A OVLIVŇUJÍCÍ EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ	39
HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA VLÁDY	40

SELHÁVÁNÍ STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	40
Nedokonalé rozhodování státních orgánů	41
Jiný než očekávaný výsledek	41
NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY STÁTU	42
MONETÁRNÍ POLITIKA STÁTU	42
Přímé nástroje monetární politiky státu	42
Nepřímé nástroje monetární politiky státu	43
FISKÁLNÍ POLITIKA STÁTU	44
Příjmy státního rozpočtu	44
STÁTNÍ ROZPOČET	45
Výdaje státního rozpočtu	45
OBCHODNÍ POLITIKA STÁTU	46
Přímé nástroje obchodní politiky státu	46
Nepřímé nástroje obchodní politiky státu	46
DŮCHODOVÁ A SOCIÁLNÍ POLITIKA STÁTU	46
Přímé nástroje důchodové a sociální politiky	46
Nepřímé nástroje důchodové a sociální politiky státu	47
NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	48
ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	48
ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ PODLE PRINCIPU FINANCOVÁNÍ	48
Ziskový (tržní) sektor	48
Neziskový (netržní) sektor	48
SOUKROMÝ A VEŘEJNÝ SEKTOR	49
Rozdělení podle kritéria vlastnictví	49
VEŘEJNÁ EKONOMIE	49
Co jsou to veřejné statky a čím se liší od statků soukromých?	50
NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ AGREGÁTY	52
ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ	52
UKAZATELE ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ	52
Reálná mzda (reálný příjem)	53
Čas práce nutné k dosažení daného příjmu	53
Srovnání prostřednictvím jednotné měny	53
TOKY V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	54
Hrubý národní produkt/Hrubý domácí produkt	54
Další národohospodářské ukazatele	54
BANKY A JEJICH ÚLOHA V HOSPODÁŘSTVÍ ZEMĚ	56
FORMY PENĚZ	56
Reálné a ideální peníze	56
VZNIK BANK	56
Regulace oběhu bankovek	57
FUNKCE A POSTAVENÍ CENTRÁLNÍ BANKY	57
FUNKCE KOMERČNÍCH (OBCHODNÍCH) BANK	58
Úvěry	58
Krátkodobé úvěry	59
Dlouhodobý úvěr	59
Spotřebitelské úvěry	59
CYKlický VÝVOJ TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	60
EKONOMICKÝ RŮST	60
Tempo růstu	60
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ EKONOMICKÝ RŮST	61
Extenzivní faktory růstu	61
Intenzivní faktory růstu	61
HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	61
Jednotlivé fáze hospodářského cyklu	62
PŘÍČINY CYKlickÉHO VÝVOJE TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	62
Vnější faktory působící na cykličnost vývoje hospodářství	62
Vnitřní faktory působící na cykličnost vývoje hospodářství	62
ZAHRANIČNÍ OBCHOD	64
ČLENĚNÍ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	64
Výhody reexportu	65
RIZIKA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	65
CLO A CELNÍ POLITIKA	66
MEZINÁRODNÍ OBCHOD A JEHO VÝHODY	66
Absolutní výhody – monopol přírodních a klimatických podmínek	66

Komparativní výhody mezinárodního obchodu.....	66
Ochrana vnitřního trhu země před zahraniční konkurencí.....	67
PODNIKÁNÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE.....	67
PODNIK.....	68
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA PODNIKATELSKÉHO SUBJEKTU.....	68
Základní typy podniků.....	68
Zápis podnikatelského subjektu v obchodním či živnostenském rejstříku.....	68
ŽIVNOSTENSKÝ REJSTŘÍK.....	69
OBCHODNÍ REJSTŘÍK.....	69
DRUHY ŽIVNOSTÍ.....	70
Ohlašovací živnosti.....	70
Koncesované činnosti.....	70
VZNIK ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ, PROVOZOVÁNÍ A ZÁNİK ŽIVNOSTI.....	71
Vznik živnostenského oprávnění.....	71
Provozování živnosti.....	71
Živnostenská kontrola.....	71
Zánik živnostenského oprávnění.....	72
PODNIKATEL.....	72
Podnikatel provozuje činnost samostatně.....	72
Podnikatel si sám vymezuje předmět své činnosti.....	72
Podnikatel nese riziko podnikání, podniká na vlastní účet.....	72
PODNIK.....	72
Pojem obchodní majetek, obchodní kapitál a čistý obchodní kapitál.....	73
Identifikátory společnosti.....	73
OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI.....	73
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	73
Založení obchodní společnosti.....	73
Vklady společníků.....	73
Orgány společnosti.....	74
Zánik obchodní společnosti.....	74
FORMY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	74
Veřejná obchodní společnost (v. o. s.).....	75
Komanditní společnost (k. s.).....	75
Společnost s ručením omezeným (spol. s r. o., s. r. o.).....	76
Akciová společnost (a. s.).....	76
DALŠÍ FORMY PODNIKÁNÍ.....	78
Družstvo.....	78
Státní podnik (s. p.).....	79
Holding, joint venture, franchising a tiché společenství.....	79
PODNIKÁNÍ / ČINNOST PODNIKU.....	81
FINANCE A PENÍZE V PODNIKATELSKÉ SFÉŘE.....	81
Finanční situace a stabilita podniku.....	81
TOK PENĚZ V PODNIKU.....	81
Odliv finančních prostředků.....	81
Přívět finančních prostředků.....	82
Nástroj pro zjišťování stavu finančních prostředků.....	82
ZDROJE FINANCOVÁNÍ PODNIKU.....	82
Vlastní finanční zdroje podniku.....	82
Cizí finanční zdroje.....	82
ČINNOST PODNIKU.....	83
ŘÍZENÍ A ORGANIZACE - MANAGEMENT PODNIKU.....	83
Stupně řízení podniku.....	84
MARKETING PODNIKU.....	85
Marketingový mix.....	85
Obal výrobku.....	87
Značka výrobku.....	87
NÁKLADY, VÝNOSY A VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ.....	88
Náklady.....	88
Výnosy.....	88
Výsledek hospodaření – zisk nebo ztráta.....	88
STANOVENÍ PRODEJNÍ CENY.....	89
DANĚ A POPLATKY.....	90
DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR.....	90
FORMY DANÍ.....	90
Přímé daně.....	90
Nepřímé daně.....	91
Výpočet DPH.....	91

POPLATKY.....	92
POVINNOST DOSTÁT PLATBĚ DANÍ A POPLATKŮ	93
ZAMĚSTNÁNÍ	94
OBECNÉ PODMÍNKY ZAMĚSTNANOSTI OBČANŮ	94
<i>Listina základních práv a svobod.....</i>	94
<i>Zákoník práce.....</i>	94
<i>Podstata pracovněprávního vztahu.....</i>	95
NABÍDKA A POPTÁVKA NA TRHU PRÁCE	96
VÝBĚR PRACOVNÍKŮ NA URČITÝ TYP PRÁCE.....	97
<i>Personální agentury, outsourcing služeb v personalistice.....</i>	98
ODMĚŇOVÁNÍ A MZDY.....	98
<i>Vlivy působící na odměňování.....</i>	99
<i>Formy mezd.....</i>	99
<i>Výpočet mzdy.....</i>	100
<i>Minimální mzda.....</i>	101
<i>Správnost a objektivita při odměňování pracovníků.....</i>	101
<i>Povinné srážky ze mzdy.....</i>	101
<i>Výplata mzdy.....</i>	102
ÚŘAD PRÁCE A HMOTNÉ ZABEZPEČENÍ V NEZAMĚSTNANOSTI	102
<i>Životní a existenční minimum.....</i>	102
AKTIVNÍ PŘÍSTUP K UPLATNITELNOSTI NA TRHU PRÁCE	103
OSOBNÍ FINANCE.....	104
BANKOVKY A MINCE ČESKÉ REPUBLIKY.....	104
<i>Současné bankovky.....</i>	104
<i>Současné mince.....</i>	104
<i>Ochranné prvky českých peněz.....</i>	105
<i>Co dělat s poškozenými bankovkami?.....</i>	105
ZPŮSOBY PLACENÍ.....	105
<i>Hotovostní placení.....</i>	105
<i>Bezhotovostní placení.....</i>	105
FINANČNÍ PRODUKTY.....	106
MOJE EKONOMICKÉ POVĚDOMÍ	108
ŠEDÁ TEORIE – ZELENÝ STROM ŽIVOTA	108
• BOETCKEROVO (NEJEN) FINANČNÍ DESATERO	108
• OBĚTOVANÁ PŘÍLEŽITOST	108
• CENOVÉ TRIKY A KLAMAVÁ NABÍDKA.....	109
• CHRAŇTE SI SVÉ PENÍZE NA ÚČTU	111
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	112

Úvodní slovo

Ekonomie je velmi starou naukou; kořeny obchodování sahají až do pravěku a starověku. Úroveň a rozvoj společnosti závisí na tom, jakých dosahuje ekonomických výsledků. Ekonomická prosperita je založena na cílevědomém počínání všech – počínaje jednotlivcem, firmou a konče státem jako ekonomickým subjektem. Ekonomie a její poznatky se tedy vážou ke všem oborům lidské činnosti. Posláním této učebnice je poskytnout základní přehled o problematice ekonomie a postavení člověka i jednotlivce v mezinárodním společenství.

Obsažená témata představují ucelený blok učiva stanoveného RVP předmětu **Občanský a společenskovední základ**.

Autoři